

Sammentrængt Udtog af de til Landhuusholdningselskabet indkomne Afhandlinger om Midlerne til Hesteavlens Fremme.*)

A.

Med Motto: "En Draabe i Havet."

Forfatteren søger, allerede i Priissspørgsmaalets egne Ord, Beviset for, at Præmie:Uddelingen ikke har gavnet, og inddeler dernæst Afhandlingen i 1) en Undersøgelse om Præmie:Uddelingens Virkninger, samt om Aarsagerne til disse; 2) hvorledes Pengene paa anden Maade kunne anvendes.

1) Aarsagerne til Hesteavlens Tilbagegang søges i a) Nedlæggelsen af Landstutterier, b) Udparcelleringer, c) Mangel paa Kundskab til at vælge rigtigt til Avel, d) slet Pleie, e) uhenigtsmæssige Stalde, og f) den formindskede Affætning.

2) For at Hesteavlens paa anden Maade kan fremmes, bør Landmanden have 1) en Anviisning

*) De tvende, allerede i det Foregaaende omhandlede, nu i Trykken udgivne Priisskrifter, saavel som Dr. Heines Afhandling ere naturligtviis her forbigaaede. Af de 20 Afhandlinger, hvoraf her meddeles et kort Uddrag, vare de under Litr. G. E. F. I. P. Q. U. anførte, forfattede i det tydske, de øvrige i det danske Sprog.

til at udføre en bedre Hesteavl, og 2) gives Opmuntring og Midler til at udføre den med Fordeel. Efterat Væddeløbs Nytte er omtalt, anbefales disse tilligemed Dyrudstilling og Auction. 2 Væddeløbsbaner foreslaaes for Jylland, 1 for Sjælland og 1 for Fyen. Derhos anføres: at ikkun Afkommet af tidligere belønnede Præmiehingster maatte tilstådes Afgang til de først oprettede Væddeløb, indtil fuldstændige Væddeløb senere hen blive bragte istand. Ogsaa Slægtregistre for Hesteavlen skulde indføres. Landets Præmiehingster skulde fremstilles til Skue det første Aar, og de Hingster, hvis Afkom vinde Præmie i de foranstaltende Væddeløbsprøver, skulde tillægges Værd som Landbestelere, og anbefales; for de Slette skulde man advare, og endog fastsætte en Mulct for deres Anvendelse som Stodhingster. — Den omhandlede, hidtil i Hestepremier udbetalte, Sum foreslaaer Forfatteren at anvende til at begrunde og vedligeholde Væddeløb.

B.

Motto: "Et nyt Forsøg."

Denne Afhandling undersøger:

- 1) Hvad Præmieudelingen hidtil har bewirket;
- 2) hvorledes Landbestelkerne ere og burde være; og
- 3) Væddeløbs Værd, forenede med Hesteudstillinger og Auctioner;

hvorved Resultatet bliver: at hvad der hidtil er bewirket ved Præmier, vilde ogsaa være opnaaet uden

disse. Imidlertid foreslaaes dog 1) at uddеле Præmier for Følhopper, 2) at holde Væddeløb og 3) at ansætte faste og lønnede Embedsmænd, der lede Alt ved Hesteavlen. Til den Hensigt skulde dannes faste Commissioner omkring i Landet, og som aarlig en aflægge Regnskab for Stutteriedirectionen. Amtmanden og et fast Medlem skulde staae i Spidsen.

For de omtalte 3 til 4000 Rbdlr. skulde opkjøbes prøvede Landbestelere, maaskee 8 à 10 Stk. unge hvert Aar. De skulde derefter overlades Godseiere, med Afslag paa Indkjøbsprisen, for ei at have den aarlige Udgift ved at holde dem. Pengene til Præmieuddeling og Væddeløb skulde derimod tilveiebringes ved at forøge den paa Hartkornet lagte Veterinairskat.

Jøvrigt anbefales Fuldblod, men som skal "dannes," hvis det ikke have. Det Kongelige Stutterie skulde reduceres, for blot at producere Landbestelere; ogsaa et Par mindre Stutterier skulde oprettes.

Angaaende Væddeløb forsikkrer Forfatteren, at han har kun taget Hensyn til danske Heste, og altsaa ikke i fjerneste Maade til Fuldblod og dets Afkom; "thi det vilde være uhensigtsmæssigt, strax at begynde Væddeløb med allerede forædlede Heste."

— Heller ikke maa nogen Hest løbe mere end eet Aar.

Væddekjørsel troes gavnsig: de svære Heste skulde løbe i Trav, og de lettere i Carriere.

C.

Motto: "— — Ergo animos aevumque notabis præcipue, hinc alias artis, prolemque parentum," etc.

Forfatteren deler Hesteavlens Formaal i 3 Afdelinger, nemlig at producere 1) Arbejdsdyr, 2) Krigshest og 3) Heste, som kunne sælges til Udlandet. Efter en Forklaring herom, saavel som om Vigtigheden af at anvende Fuldblod, hvorved anføres Udtog af D^r. Hartmanns, v. Biels og Grev Széchenyes Skrifter, foreslaaes Væddeløb, fordi 1) der ved bliver Landbestellerdepots overflødige, 2) udpeges det svagere Afkom, som sælges til Udlandet, og 3) udbredes Kundskab om Hesten. Han søger at bevise, at Præmier aldeles intet Middel ere til Hesteavlens Fremme, og foreslaaer den omhandlede Sum anvendt til 1) Væddeløbspræmie for 4aarige Fuldblodshingster, 4aarige og 5aarige Hopper, dog med svær Vægt og paa langt Maal; 2) at understøtte Banen i Oldesloe for at komme i nærmere Forbindelse med Udlandet, og 3) at fremsætte hippologiske Priissspørgsmaal.

D.

Motto: "Festina lente."

Forfatteren anfører i Kap. 1, blandt de Maader, hvorpaa et Lands Hesteavl kan forbedres og forædles, følgende:

- 1) Ved Udvalg blandt Landets bedste Heste.
- 2) Ved Indførelse af fremmedt Blod.
- 3) Ved Væd-

delsøb og Væddesjorsler. 4) Ved en hensigtsmæssig Remontering. 5) Ved nyttige Skrifters Udbredelse. De følgende Kapitler til 8 incl., indeholde for det meste historiske Undersøgelser om Danmarks og andre Landes Hesteavl, om samtlige her emanerede Forordninger og disses Virkninger, og søges derhos godtgjort, hvorledes Hesteavlen dog er gaaet frem. I det 9de Kapitel foreslaaes, til Forsøg at hensejtte en Fuldblodshingst i Randers Eggen; ligeledes tilraades, som til Forsøg, Vædderidt, dog kun med svær Vægt og paa langt Maal.

Forfatteren finder hensigtsmæssigt, foruden Vedblivelsen af Præmien 20 Rbdlr. for 3aarige Foler efter indbrændte Hopper, at udvide Præmiernes Antal i Danmark til 6, i Hertugdømmene til 4.

E.

Motto. "Verbesserungen im landwirthschaftlichen Gewerbe wie in der Politik müssen so viel möglich dem Bestehenden angepaßt werden," o. s. v.

Forfatteren berører først Uarsagerne til Hesteavlens Tilbagegang, blandt hvilke han regner den Omstændighed, at Opdrætningen er gaaet fra de Velhavendes til de fattige Landmænds Hænder. Han indrommer, at Indførelsen af engelske Hingster og disses Parring med gode Landhopper har vüist sig særdeles nyttig; anfører derfor, at fra den engelske Hesterace skal vor Races Forbedring gaae ud, og beklager at de paa Moesgaard opstaldede engelske Hingster have vüist sig saa ufrugtbare, at

de have vaft Landmandens Mistroe. Han misbilliger, at man for disse Hingster forlanger al for lave Springpenge, hvilket maa skade Hesteavlen. Desuden mener han, at Udstillinger af Hingster ikke bør være Regjeringens, men Privatmandens Sag. — Rigtigere Anskuelse om Hesteavlen ønsker han udbredt. Han foreslaaer: 1) at alle til Landstodheste dueelige kongelige Hingster sælges til Landmænd. 2) Forhøielse til det Dobbelte af de hidtil bestaaende Kongelige Præmier, hvorved han anfører 3de Indvendinger som Præmiens Modstandere pleie at opfaste, nemlig: a) at man vælger kun Dyr, som gefalde Diet; b) imellem de Slette, den mindst Slette; c) at Præmieheste vandre ud af Landet. Disse Indvendinger søges i det Følgende gjendrevne og derved yttres Forfatteren: at det over de Kjenderøie sjeldent skuffes hvad Hestens Hovedegenskaber angaae. — Han mener det Tidspunct at være fjernt, paa hvilket Dygtighedsprøver med Landracen kunne anvendes, at Prøve med Halvblodsheste ved Væddeløb er af ringe Nytte, og at 10 Aar længere hen vil lære, om Væddeløbene holde sig hos os. Af alt hvad der er virket for Hesteavlen, anseer han Præmieuddelingen for det, der har virket bedst, og bevidner: at den for lave Præmie af 100 Rbd. med Sagkundskab og til Publikums Tilfredshed er bleven uddeelt. Han mener at det er tvivlsomt, om Gulds eller Halvblod er det bedste for os. Han ønsker, at Regjeringens Understøttelser til Væddeløb maae vedblive, men fins

der derhos, at Landets Hesteavl trænger til en mere directe Opmuntring, end Væddeløb, og at store Præmier for gode Hingster hertil bedst egne sig. Som et andet Opmuntringsmiddel foreslaaer Forfatteren Remontehestes Indkjøb til meget forhøiede Priser.

F.

Motto: "Nicht Ruhm — nur Möglichkeit ist des Bestrebens Ziel."

Forfatteren gaaer ud fra den Synspunkt, at der hidtil ikke er sørget nok for gode Hopper, især da ved Hesteavlen Forholdet mellem Hingst og Hopper kan antages at være 1—60. Han gjør Forskjel imellem Forædling og Forbedring, første skeer, mener han, ved Hingster, sidste ved Hopper, og da Forbedring er vigtigere end Forædling, er det gode Hopper, man især maa lægge sig efter. Til at afhjælpe Savnet af gode Hopper, foreslaaes at anvende $\frac{3}{4}$ Deel af den omhandlede Sum til aarliggen at opkjøbe Hoppeføl, som derefter gratis skulle uddeles, saavelsom Gældsmedailler til at bære o. s. v. Ogsaa Præmier for Hingster burde uddeles. Forfatteren tilstaaer, ikke at kjende Forholdene i Danmark.

G.

Motto: "Res patriæ etiam civium."

Forfatteren anbefaler vel Væddeløb, men kun for større Godseiere, Forpagtere og flige Hesteiere;

thi skulde Bonden deeltage, vilde han forledes til Svær og Hesteprangen, samt hans Agerbrug skades.

Følgelig skulde Præmieuddelingen vedblive at opmuntre Bonden.

En Udvikling om Væddeløb og Væddekjørsel, samt om Herregaards-Stutterier, troer Forfatteren, ligger udenfor Spørgsmaalet.

H.

Motto: "Satis jam verborum, si sat bene."

Efter en Indledning, er Forfatteren af den Mening, at Præmier bør uddeles og derhos bestaae i Værestegn af Sølv og Guld. Ligeledes Afdrag i Skatter skal tilstaaes for Hingsthold o. s. v. For de Penge, som herved spares, skulde kjøbes Landbesiddelser. Væddeløb for privat Regning tilraades, dog kun med danske Heste.

I.

Motto: "Post nubila Phoebus."

Præmieuddelingen, siger Forfatteren, har skadet derved, at kun de bedste Hingster forevises, medens man aldrig kom til Kundskab om Mængden af de flette, saa at man kunde udelukke disse fra Avlen. Hans Vink og Forslag ere i det Væsentlige Følgende:

- 1) At paa Besigtigelsesstedet, i Begyndelsen af Juli, skulde alle i Districtet værende Hingster forevises.
- 2) De 3 fortrinligste blandt disse gives Præmie, medens de øvrige erklæres for udygtige, naar ikke Mangel paa Bedre maatte fordre Brugen.
- 3) De Hingster, som ikke passe til Eggen, skulde vises andensteds hen.
- 4) De svære Heste skulde holde $10\frac{1}{2}$ til 11 Qutr.
- 5) Af Lød skulde skimmel, sorte, lyse og rødbrune foretrækkes.
- 6) Efter 5 Aars Forløb maatte ikke længer antages Hingste af ureen Farve eller med Aftegn.

- 7) Den, som foreviser en bruun Hingst, maa bevise, at den ikke nedstammer fra røde Forældre o. s. v.
 - 8) For i 4de Aar gives ingen Præmie.
 - 9) Bestagigelse og ittfearvelige Feil skade ikke.
 - 10) Den samme Hingst kan kun hvert 2det Aar erholde Præmie, dog ikke over 3 Gange.
 - 11) Først efter Aars Forløb, efter den sidste Præmie, maa Hingsten sælges ud af Landet.
 - 12) Vedkommende Embedsmænd skulle paasee, at alle Hingster møde o. s. v., og at de udygtige ikke bruges.
 - 13) Der skal sælges Beraadslutninger om: hvilke Formaal man ved Valget har at stræbe efter.
 - 14) Da Præmierne mere ere en Udmærkelse end en Løn, behøve de ikke at være store.
 - 15) Fem af de tilstedeværende bedste Hestekjendere skulde forene sig om, at uddele Præmierne o. s. v.
 - 16) Bondens Hesteavl er vigtigere end Godseierens.
 - 17) Flere Kredse skulle slaaes sammen for at danne Districter, hvori atter skulle uddeles Præmier.
 - 18) 1ste Priis skal være 100 Rbd. og 2den 80 Rbd. o. s. v.
 - 19) Ogsaa for Hopper bør uddeles Præmier.
- Forfatteren indrømmer, at vel har Væddeløb, Dyrskue og Præmie-Uddeling, som nu flere Steder er indført, sin Nytte, men dog er det uafgjort, om "en løbende Race" passer for Danmark.

K.

Motto: "Ikke et enkelt Middel, men den forenede Medvirkning af flere passende Foranstaltninger, formaaer at bringe vor Hesteavl til det Punct, Liderne fordre og Omstændighederne tillade."

Forfatteren begynder med en Forklaring om, hvorledes Pleien virker paa Livsfunctionerne hos Hesten. Dernæst anbefales Krydsning, og formenes, at Præmier sætte den mindre kyndige Landmand istand til at drive forædlet Hesteavl.

Bædderidt og Bæddefjorsler skulde afgive en temmelig god Maalestok paa Hestens Evne til at bevæge sig; men at de skulde være Maalestok for Hestens samtlige gode Egenstaber, strider mod al sund Fornuft. Stamtabler kunne være interessante i videnskabelig Henseende. Forfatteren foretrækker Præmieuddelinger for Bæddeløb, vil have Præmierne forøgede med 3, og at der udsættes Præmier af 5 Specier for de fortrinligste Hopper. Den engelske Halsblodshingst anbefales til Landracens Forædling. Bæddeløb vilde koste for meget, da man i det mindste maatte have 24 Baner.

L.

Motto: "Egvus per se cursurus, si tamen horteris, fortius ibit."

Efter en Deel Undersøgelser om Theori og om Menneskers Værd, søger Forfatteren at vise, at Præmieuddeling dog maa have gavnet, efterdi Hesteavlens siden 1795 er gaaet frem; kun ikke i Sjellands nordøstlige Deel, fordi Hovedstadens Nærhed hindrer Hesteavlens Fordeelagtighed. Imidlertid er det ikke Præmierne alene, der have kunnet bevirke dette; thi 1813 blebe de $\frac{2}{3}$ ringere i Værd end 1795 o. s. v. En anden Hindring er ogsaa "Menneskets Ufuldkommenhed," nemlig i hvad Uddelingen angaaer.

Dernæst anføres Noget om Hesteavlens Tilstand, især om Udgangsøg, og til Slutning yttres: "at Forordningerne have gavnet ved at udbrede gode og sunde Begreber; thi Bestaffenheden af den Hest, der kan krones, angives.

Som flere Midler foreslaaes: Præmie for Hingster og for Hopper, samt en Douceur af 20 Rbd. for hver Plag, 3 Aar gammel, der er falden efter en Præmiehingst eller Landstodhingst. Om den Specie, der skal gives for Hopper, tilstaaer Forfatteren, at den blot kan betragtes som Drifkepenge for en lang Reise. At der gjøres Bedragerier med Erhvervelse af Attester for, at Hopperne ere bedækkede af stut:

teriedygtige Hingster, tilstaaer Forfatteren ligesledes, — og dog anbefales Præmier's Uddeling at skulle vedblive der, hvor Hesteavlen trænger til Forbedring. Men hertil skulde kun en mindre Sum anvendes, hvorimod den større Deel af denne skulde bruges til Væddeløb og Fremstilling af fortrinlige Hingster. Ogsaa Hopper skulde fremstilles. Prøver skulde foretages ved Kjørsef eller Ridning.

Slutteligen vil Forfatteren have, at Summen skal deles i tvende Dele, nemlig een til Hingst; og den anden til Hopper; Præmier o. s. v.

M.

Motto: "Held den Konge, som tænker paa Landets Vel."

Forfatteren gaaer ud fra den Grundsætning, at Hopper bidrage ligesaameget som Hingster, til Follenes Godhed, hvorfor hine ogsaa skulde gjøres deels agtige i Præmie-Uddelingen. Betingelserne skulde være:

- 1) Dyret opdrættes til 3die Aar, uden at forrette andet end ubetydeligt og let Arbeide.
- 2) En Præmie af 20 à 30 Rbd. Solv skulde hvert saadant have, som blev erkjendt dygtigt.
- 3) For disse Præmiefoler skulde herefter, hvert 3die Aar, atter gives Præmier, een paa 40 Rbd. og to paa 20 Rbd.
- 4) Den blandt disse Hopper, som i 3 Aar efter hinanden har født Føl, skal tillægges 40 Rbd.; for 2 Føl derimod kun 30 Rbd., men for eet Føl 15 Rbd. Remonte; Commissionen skulde overtage Uddelingen.
- 5) Længere end til 16de Aar maatte ikke concurreres.

Slutteligen anføres en Ballance over Summens Tilstrækkelighed, beregnet for 16 Aar.

N.

Motto: "At have gode Heste og være godt kjørende, letter Farten paa meer end een Maade paa Livets Vel."

Uarsagen til Præmier's liben Virkning søges

her i, at Bonden betragter det som en Gjældenhed, at kunne erhverve dem. I stedet for Pengepræmie skulde blot de stutteridugtige Hingster udpeges, brændes og derom gjøres Anmeldelse i offentlige Blade, hvilket maatte blive Opmuntring nok o. s. v.

Derimod skulde den Sum, som spares fra Hingsterne, nu uddeles for Hopperne, for at Bonden kunde vælge bedre, og opføde Opdrættet bedre.

Da Liderne nu ere bedre end forud, vil Forfatteren ogsaa have, at andre Midler nu skulle anvendes; saaledes skulle, blandt andet, de gode Hopper skaffes fra Kjøbstaden til Landet o. s. v. Især skulde gamle eller kasserede Hopper opljøbes og indbrændes som Følhopper, dog for Landhuusholdnings-selskabets Regning. Enhver, som derefter ønskede sig en Følhopper, kunde kjøbe deraf.

Kongelige Hingster skulle udsættes hos Landmænd, og bedække for 1 Rbd. Nogle Hingster maatte kjøbes i Udlandet, og derefter overlades Liebhabere, idet disse gives 100 Rbd. Afslag i Indkjøbsprisen, o. s. v.

O.

Devise: "Erfaring."

Forfatteren forsikrer, at intet Middel kan sættes i Sammenligning med Gavnligheden af Præmier's Uddeling, "da de ere et sikkert Bærn mod Udartning til en ringere Race; thi det er en Sandhed, at gode Hingster ere nødvendige." Imidlertid er det dog en Feil, at mange Hingster bruges, som ikke burde bruges o. s. v. Derfor maatte ingen Hingst holdes, uden Stutterie-Commissionens Tilladelse. Den maatte hvert Aar forevises, og en Bestemmelse for Bedækningspenge gives. Skulde der ved i nogle Egne blive Mangel paa Hingster, kunde den jo afhjælpes ved engelske Hingster.

P.

Motto: "Es blühe die Pferbezucht."

Vigtigheden af at have gode Hingster opfordrer Forfatteren til at foreslaae:

- 1) At en Commission skal bedømme alle i Districtet værende Aaringsføl, hvoraf siden de vælges, som skulle forblive Hingster, medens de andre paa Stedet castreres.
- 2) Som 4aarige maae de bruges til Bedækning.
- 3) For Bedækningen maatte betales 2 Rbd. og Antallet af Hopper bestemmes. Naar Føllet fødes, betales en lignende Sum.

Ved Indførelsen af disse 3 Ting, kunne Præmierne bortfalde, og Pengene anvendes til at sikre Landmanden gode Hopper. For 4000 Rbd. skulde nemlig aarlig opkjøbes 66 Hopper à 60 Rbd. i 10 Aar, altsaa 660 gode Hopper, og i 20 Aar følgelig det det dobbelte Antal. Disse Hopper skulle derefter fordeles til uformuende brave Landmænd, og ledsages af en Forskrift om ikke at sælge dem, men kun aarligen at tilbagebetale noget af Kjøbesummen. Gode Love skulle gives for Hesteavl.

Q.

Motto: "Lieber Pfäfflein, fürcht Dich nit,
Sag Dein Sprüchlein, theil es mit."

Forfatteren begynder med at anbefale Præmieuddeling for Hopper. Hingstpræmien skulde til den Hensigt deles, og for at spare Diæter m. v., skulde Districtets Indvaanere uddele Præmierne. En tilstrækkelig Erstatning for Hingstpræmierne vil være: Omsorg for, at feilsulde Hingster slet ikke bedække, hvilket bedst lod sig udføre ved et Dyrskue, saaledes som nu i Tsehoe. Dernæst anbefales Præmier for Bæddeløb i Trav; thi for Bæddeløb i Carriere er allerede sørget tilstrækkeligt, deels af Mode eller Luxus, deels for at prøve Fuldblodet, hvilket dog ikke bør være Landets almindeligste Hesteavl. Nytt:

ten af Væddeløbet i Oldestohe, hvortil Udlændinger kunne concurrere, kan Forfatteren ikke indsee.

At kjøbe ædle Hingster, er et Forslag, der muligens maatte foretrækkes begge de foregaaende; dog er Capitalen dertil ikke tilstrækkelig. I saa Tilfælde raader Forfatteren at begynde med de samme (orientalske) Hingster som Englænderne begyndte med; thi de engelske Heste maatte omdannes for at passe til vort Viemed. Maatte kun den i Europa forstum bekjendte danske Race atter komme frem, er Forfatterens Slutnings-Ønske.

R.

Motto: "Knap! fattle mir mein Dänenros!"

Der bevises først, at de flette Stodhingster ere til Skade for Eierne og Landet, omendstjondt Præmier skulle have virket derimod. Inidertid kunne Præmier dog ganske gaae ind, naar en Commissiou i hvert District lod sammenkalde alle Hingster og deraf udvalgte de bedste, i Forhold til Hoppernes Mængde. Eieren maatte ikke sælge Hingsten, uden saadant forinden var anmeldt. Alle uduelige Hingster skulle udelukkes fra at bedække, for at Eierne af de gode kunne erholde deshoiere Springsøn. Den omhandlede Sum maatte da bruges kun til Præmie for Hopper, som skulde kjøbes og uddeles til uformuende Landmænd, med den Forpligtelse, aldrig at stille sig derved, og at afgive til Vedkommende et af de første Føl, naar dette var udvojet, o. s. v.

S.

Motto: "Til et forbedret Agerbrug."

At Præmierne jo have stiftet usigelig Nytte, kan, mener Forfatteren, ingen Nætsindig nægte, og for at de endnu mere kunne gavne, foreslaaes:

At udvide Antallet af Besigtigelsesstederne; at 4 Præmier gives istedetfor 3, og at Forskjellen imellem disse maa blive mindre, end hidtil.

T.

Motto: "For Fædrenelandets Vel."

Forfatteren foreslæer at overdrage Præmierne fra Hingsterne til Hopperne, omendstjændt Forholdet vilde blive som 1—30. En Under-Commission skulde i hvert Herred dannes, for i Marts Maaned at udpege alle de Hingster, som maatte springe.

U.

(Uden Devise; — paa et Halvark.)

Forfatteren erklærer, uden videre Beviis, Præmie-Uddelingen for unyttig, og vil have at man skal fordele den omhandlede Sum imellem de Bæddeløbspladse, som allerede ere oprettede. Især antages Bæddeløbene som en Grundstøtte for Godheden af de privilegeerte Landbestelere.

Som en Hovedfeil angives den hidtil brugte Krydsning af Marskheste, danske og engelske Heste, at være. Enhver af disse Racer bør opdrættes reent for sig. Især anbefales den holsteenske, saakaldte gammel-danske, Race, som værdig til paany at hæves frem, hvilket burde ske ved Præmier og ved et Stutteries Anlæg.

Middel imod Honningdug.

(Meddeelt i nedenstaaende Skrivelse til Landhuusholdnings-Selskabet.)

Jeg tager mig herved den underdanige og ærbødige Frihed, at tilmelde det høirespective Selskab følgende af mig i denne Sommer gjorte Bemærkninger over Afgrøden paa min Mark, Rugen betræffende:

I Juni Maaned blev jeg opmærksom paa, at

der i min Rug satte sig en Dug, som iblandt os Bønder kaldes Honningdug; denne satte sig fast i draabevis og blev siddende Dagen over, og naar jeg berørte den, klæbede den sig fast ved Fingrene, næsten ligesom Gummi; efterat jeg i 2de Dage med Uengstelse havde betragtet dette (da jeg bestemt troede at det maatte være Rugen til Hinder i sin Dræning) erfarede jeg den 3die Dags Morgen tidlig, medens den sædvanlige Dug var paa, at Honningdugen ved Hjælp af denne kunde løsnes. Jeg resolvede da til, og ved Hjælp af min Karl, tog et Stykke Reeb, som kunde strække over en Uger, og drog det raskt over hver Uger frem og tilbage, og ved denne Trækning gik Honningduggen af. Saaledes drog vi Duggen af en 6 Tønder Land. Da jeg nu fik Rugen indhøstet, erfarede jeg med Forundring, at jeg af lige Bonitet og af ligedan behandlet Jord kunde faae omtrent 3 Skpr. mere i Traven, end nogen af mine Naboer, og i de 6 Aar, jeg har beboet Gaarden, har min Rug ikke været bedre end i Aar, da mine Naboer derimod klage over, at deres er meget ringe. Hvilken Bemærkning jeg herved underdanigst og ærbødigst communicerer det høirespective Landhuusholdnings-Selskab, for, ifald min ringe Bemærkning maatte værdiges Dets ærede Opmærksomhed, det da kunde komme til flere Landmænds Kundskab. Jeg har tit tænkt over den sommetider i Rugen indfaldende Rust, og jeg formener: at den hidrører fra de sommetider over Landet drivende Havguser, og den Dug, som disse forarsage, burde ligeledes afdrages med Reeb; men dette har jeg ikke havt Leilighed til at erfare.

Bjørnstrup i Dronninglund Sogn, Sjærring Amt, den
20de November 1831.

Underdanigst og ærbødigst
Lars Christian Larsen.
